

Seminari d'Estètica i Filosofia de l'art
« Filosofia amb l'art: el cas Picasso »
Dm-dj 11,30 – 13 h
Prof. Jèssica Jaques
Despatx : Permanència dm-dj 16,30-18,30 h
Convingudes dm-dj 18,30-20 h

Equip docent

Pepa Balasch (Prof. Dep. Història i Història de l'art, UdG)
Laura Benítez (Dra. en Filosofia UAB, Investigadora independent)
Marina Hervás (Investigadora doctoranda del Departament de Filosofia UAB)
Clara Laguillo (Investigadora doctoranda del Departament de Filosofia UAB)
Androula Michaël (Maître de Conférences de la *Université de Picardie Jules Verne*)
Joan Minguet (Prof. Dep. Història de l'Art UAB)
Miquel Molins (Prof. Dep. Història de l'Art UAB)
Valentín Roma (Prof. Dep. Història de l'Art UAB)
Andrea Soto (Investigadora doctoranda del Departament de Filosofia UAB)
Laura Vilar (Coreògrafa. Professora de l'Institut del Teatre)
Gerard Vilar (Prof. Dep. Filosofia UAB)

Prerequisites

No hi ha prerequisites.

Objectius

L'assignatura *Seminari d'Estètica i Filosofia de l'art* porta per subtítol: « Filosofia amb l'art: el cas Picasso ». L'objectiu principal d'aquesta assignatura és fer filosofia *amb* l'art. En tractar-se d'una optativa de final de grau, proposa un pas més respecte a la filosofia *de o sobre* l'art i, tot emmarcant-se en l'àmbit de la filosofia aplicada, pretén la proximitat màxima entre els fets artístics i el discurs filosòfic sobre els mateixos; pretén comprendre la *poiesis* artística atenent tant a les paraules com a les coses. Els fets triats pertanyen al corpus picassià, en una selecció d'obres que n'inclou d'objectuals (pintures, escultures, *ready mades*, gravats), documentals (fotografies), textuais (poemes en prosa, prosa poètica, aforismes, textos teòrics), performatives (obres de teatre). El discurs pretindrà esgrimir narratives desateses en l'*art writing* sobre Picasso, especialment les vinculades a temàtiques filosòfiques.

Els objectius específics són :

1. La pràctica de la construcció de relats filosòfics respecte a fets artístics
2. L'assoliment d'un grau inicial d'experiència en la filosofia aplicada a la construcció de relats artístics i la seva incidència en els fòrums de debats corresponents
3. El coneixement a fons dels textos implicats
4. El coneixement a fons d'una selecció d'obres de Picasso especialment interessants per a la filosofia.

Competències

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats de l'aprenentatge

- Aplicar el rigor filosòfic en un text escrit seguint els estàndards internacionals de qualitat.
- Argumentar sobre diversos temes i problemes filosòfics a propòsit d'obres diferents i avaluar els resultats
- Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
- Comunicar oralment i per escrit, amb correcció, precisió i claredat, els coneixements filosòfics adquirits
- Demostrar una posició pròpia davant d'un problema o una controvèrsia de rellevància filosòfica, o en un treball de recerca filosòfica.
- Distingir els temes de rellevància filosòfica en els debats actuals
- Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
- Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.
- Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
- Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
- Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
- Reconstruir la posició d'un autor propi de la filosofia de manera clara i precisa.
- Resumir els arguments centrals dels textos filosòfics analitzats

TEMARI

Els continguts es constituïran en forma de cinc correlacions especialment fructíferes per als objectius pretesos. S'indiquen les lectures filosòfiques que ajudaran a generar-ne un discurs.

1. *Stories / history* en els relats sobre les arts (Hume : l'estàndart empíric ; Kant : la idea regulativa i el judici estètic ; Foucault: « Las Meninas »; Bourriaud : La estètica relacional)
 - 1.1. Quatre models de narratives [sobre Picasso] (Krauss: quatre maneres de narrar)
 - 1.2. Una cinquena proposta : L'ecosistema i l'etologia (JJ)
2. Privilegi de la successió / privilegi de la simultaneïtat en la narració sobre les arts (Hegel: estils i superació ; Belting: la superació de la història)

3. Disciplina / indisciplina en els processos creatius (Kant : el joc de les facultats de l'ànim ; Schiller : el joc estètic transgressor ; Jaeger : teatre i filosofia ; Rancière : la indisciplina)

- 3.1. La indisciplina artística Picassiana : gest / traç

Pintura

Escultura

Dibuix

Gravat

(Dansa – Circ)

Espectacle (Androula Michel)

Poesia

Teatre. El cas de (*El desig atrapat per la cua – Le Désir attrapée par la queue*)

Il·lustració

Fotografia

(Cinema)

4. Creativitat autònoma / creativitat heterònoma

- 4.1. L'amistat i la creació col·lectiva : polifinies i ventríloques (Aristòtil: *poiesis* i *philia*; Kant: el desinterès)

- 4.2. El taller laboratori

5. Obra autònoma / obra heterònoma

- 5.1. Construcció / Assemblatge (Cassirer) / Mimesi – Expressió

- 5.2. Signe / Símbol (Kant, Cassirer, Krauss)

- 5.3. Força (revolució ; Kant) / Harmonia (disharmonia)

- 5.4. Artificiació / desartificació

- 5.5. Aura / desaturatizació

- 5.6. Excès / precarietat

- 5.7. Obra / Fragment

- 5.8. Simultaneïtat / Successió

- 5.9. Unicitat / Sèrie (JJ)

- 5.10. Autoria / Variacions

- 5.11. Història de la pintura / pintura d'història

- 5.12. Memòria / Oblit

- 5.13. Icona / Repetició

- 5.14. Geni (Kant) / Anonimat (Stein)

- 5.15. Identitat / exorcismes (Foucault; Steinberg)

- 5.16. Autorretrat / metamorfosi

- 5.17. Iconografies / metamorfosis. [El cas de les iconografies culinàries]

- 5.18. Obra / imatge (Didi-Uberman)

- 5.19. Compromís (Sartre: engagement) / llibertat

- 5.20. Política / economia

AVALUACIO

L'avaluació es realitzarà de manera contínua i evolutiva. S'efectuaran tres lliuraments, corresponents a: Lliurament 1: punts 1, 2 del programa. Lliurament 2: punts 3 i 4. Lliurament 3: punt 5. Aquests lliuraments respondran a un estricte programa de tutorització. En principi i excepte canvis en el dia a dia de la Facultat o força major, els dies de lliuraments: 11 octubre, 15 novembre, 13-15 desembre, a l'aula i l'hora de classe. Els lliuraments seran concebuts com a participacions en un workshop que es farà el 13 i 15 de desembre en el que participaran els membres de l'equip docent i en el qual la interlocutora principal serà la Prof. Androula Michel, professora de la *Université de la Picardie – Jules Verne* i una de les especialistes internacionalment més rellevants en els estudis picassians contemporanis. Els alumnes que ho proposin, podran optar a presentar una versió revisada a partir del feedback d'aquest workshop als fòrums de discussió generats a partir del *Proyecto de I+D HAR2015-64758-P del Ministerio de Economía y competitividad*, titulat *Los escritos de Picasso: textos teatrales*, del qual la professora responsable de l'assignatura és IP (investigadora principal).

L'alumne que no pugui realitzar els lliuraments puntualment o no pugui assistir al workshop seguirà un programa de tutorització específic per un lliurament definitiu en la data de la reavaluació.

La nota final no serà la mitjana de les tres proves, sinó que es farà una valoració final de l'evolució formativa de l'estudiant. Les notes s'aniran comunicant per correu electrònic al correu institucional dels alumnes.

La reavaluació, amb data i lloc fixats per la Facultat, queda reservada als alumnes que no hagin fet alguna -es de les proves en el dia indicat al calendari, que no hagin assistit al workshop o que hagin suspès l'assignatura.

Els criteris d'avaluació seran:

1. La selecció pertinent dels temes a tractar a l'hora de plantejar les principals qüestions de la filosofia amb l'art a partir d'una obra de Picasso
2. La claredat argumentativa
3. La utilització adient del vocabulari vinculat a l'assignatura
4. La manifestació de la comprensió dels continguts proposats a les sessions
5. La manifestació de la comprensió dels continguts de les lectures obligatòries i del corpus picassià
6. La correcció de l'estil d'escriptura
7. La capacitat de discussió amb el grup i sobre els textos.
8. L'audàcia en l'apropiació dels continguts (*sapere aude*), és a dir, l'apropiació dels continguts per a l'elaboració d'aportacions originals respecte a les narratives picassianes existents. Aquestes aportacions podran incloure una part de praxis artística.

BIBLIOGRAFIA

I. Textos filosòfics / d'estètica de lectura obligatòria

ARISTOTIL, *Ética Nicomaquea*. Madrid, Gredos.

BELTING, H., Selecció de textos.

BOURRIAUD, N., *Estética Relacional*. Buenos Aires, Adriana Hidalgo, 2006.

CASSIRER, E., « Art », *Antropologia filosòfica*. FCE (1944)

DIDI-HUBERMAN, G. *Cuando las imágenes tocan lo real*. Conferencia en el MACBA.

HEGEL, G. W., *Lliçons d'estètica* (Introducció). Barcelona, ed. 62 (1835).

HUME, D : *L'estàndard del gust* (1757). –*Of the Standard of taste*. Boston: The Harvard Classics, vol 27., 1909–1914. First published in 1757. On line edition: [http://www.bartleby.com/27/15.html]. Trad. Cast *La norma del gusto*, Museu valencià de la Il·lustració i de la Modernitat, 2008.

JAQUES, J., *Kant's Aesthetic Reading of Aristotle's Philia: Disinterestedness and the Mood of the Late Enlightenment*. *Revista de Filosofia*, Vol. 37, 2 (2012): 55-68.

JAEGER, W., *Paideia : los ideales de la cultura griega*. México, FCE.

KANT, I., *Crítica de la facultat de jutjar*. Barcelona, Ed. 62, 2004 (1790),

FOUCAULT, M., « Las Meninas” (*Les suivantes*). A *las Palabras y las cosas (Les mots et les choses)*, Barcelona, Paidós, 1997 (1964 /1966)

RANCIERE, J., *Pensar entre las disciplinas*. *Brumaria* 268 (2008).

SARTRE, J. P., “Qu'est-ce que la littérature?”, *Les Temps Modernes*, 1947; recollit a *Situations II*. París: Gallimard, 1951.

SARTRE, J. P, *Huis clos. A porta tancada*. (1954)

SARTRE, J.-P. *Paris sous l'occupation*. London: La France Libre, 1945.

SCHILLER, F., *Kallias. Cartas sobre la educación estética del hombre* (1795).

2. Textos de filosofía de l'art de lectura recomanada

AAVV: *What is Contemporary Art?*, Berlín, Sternberg Press, 2010

AGAMBEN, G., *Desnudez*, Barcelona, Anagrama, 2011

DIDI-HUBERMAN, G., *Ante el tiempo. Historia del arte y anacronismo de las imágenes*, Buenos Aires, Adriana Hidalgo, 2006

DIDI-HUBERMAN, G., *Pueblos expuestos, pueblos figurantes*, Buenos Aires, Manantial, 2014

KRISTEVA, J., *Desire in Language*, New York, Columbia University Press, 1980

LIPPARD, L. R., *Six years: the dematerialization of the art object from 1966 to 1972; a cross-reference book of information on some aesthetic boundaries*, Nueva York, Praeger, 1973

PAGLIA, C., *Sexual Personae: Art and Decadence from Nefertiti to Emily Dickinson*, New Haven, Yale University Press, 1990

RANCIÈRE, J., *El inconsciente estético*, Buenos Aires, Del Estante, 2005

RANCIÈRE, J., *El viraje ético de la estética y la política*, Santiago de Chile, Palinodia, 2006

WALLIS, B. (ED.), *Arte después de la modernidad*, Madrid, Akal, 2001.

3. Textos específics sobre Picasso per a l'assignatura (alguns de lectura obligada, altres segons l'itinerari de treball de l'alumne)

ASCAL, B., *Pablo Picasso. Poèmes & Propos*. Alphaboof, Paris, 2013.

BERNARDAC, M.-L. –PIOT, C.. *Picasso écrits*. París: Éditions de la Réunion des musées nationaux: Gallimard, 1989.

BERNARDAC, M.-L., Christine Piot, Brigitte Léal. *Picasso total: 1881-1973*. Barcelona: Polígrafa, 2000.

BERNARDAC, M.-L / MICHÄEL, A. *Picasso, propos sur l'art*. Paris: Gallimard, 1998.

- BRUNNER, Katheleen. *Picasso Rewriting Picasso*. Black Dog Publisher,
- DAIX, P., *Le nouveau dictionnaire Picasso*. Ed. Robert Lafont, S.A., París, 2012.**
- DORLÉAC, L. B – MICHAËL, A. (Eds.) ., *L'objet du Mythe*. Paris: École National Supérieure des Beaux-Arts 2005.**
- GARAUDY, R. *Le Communisme et la renaissance de la culture française*. Paris: Sociales, 1945.
- GREEN, C., *Cubism and Beyond: Braque, Gris, Léger and Picasso*. London, Helly Nahmad Gallery, 2001.
- GREEN, C., *Cubism and its enemies: modern movements and reaction in french art 1916-1928*. Londres: Yale University Press, 1987.
- GREEN, C., “Diferent Picassos”
- GREEN C., *Picasso: Architecture and Vertigo*. Yale university Press, 2005.**
- GREEN, Christopher, *Picasso's Les Demoiselles d'Avignon*. Cambridge, Cambridge University, 2001
- KARMEL, Pepe, *Picasso and the invention of cubism*. New Haven / Londres, Yale University, 2003
- KRAUSS, R., *Arte desde 1900: modernidad, antimodernidad, posmodernidad*, Madrid, Akal, 2006.**
- KRAUSS, R. “In the Name of Picasso.” *October*, no. 16 (March 1981): 5-21.**
- KRAUSS, R. *The Picasso Papers*. New York: Farrar, Strauss, and Giroux, 1998.**
- JAQUES, J., “*Las Meninas*” de Picasso, 1957: *cal·ligrafies de la indisciplina*, a MARÍ, A. (ed). *La modernitat cauta*. Barcelona, Angle Editorial, 2014.
- JAQUES, J., *Picasso en Gósol, 1906: un verano para la modernidad*. Madrid, Antonio Machado, 2006.**
- JAQUES, J., “Picasso, escrituras en la cocina: *Le Désir attrapé par la queue*”, actas ANIAV, 2015. <<http://dx.doi.org/10.4995/ANIAV.2015.1188>>
- JAQUES, J., “Repenser Picasso. *Le désir attrapé par la queue* et les iconographies culinaires de l'absurde et de la stupeur”, *Proceedings of the European Society of Aesthetics* 7, 2015, pp. 297–316. <http://www.eurosa.org/volumes/7/ESA-Proc-7-2015-Jaques.pdf>,
- MICHAËL, A. – Wolf, L, (Ed.), *Le Cahier de l'Herne : Picasso*. Ed. de l'Herne, París, 2014.**
- MICHAËL, A., *Picasso Poète*, Les Éditions Beaux-Arts de París, 2008.**
- STEIN, G., *Writings*, 2 vols. Library of America, 2009.
- STEINBERG, L., “El burdel filosófico”.
- ROMA, Valentín, *Economia: Picasso*, Museu Picasso de Barcelona, amb el co-comissariat de Pedro G.Romero; *Archivo F.X.: Wirtschaft, Ökonomie, Kunjunktur*, Württembergischer Kunstverein de Stuttgart. Barcelona, MPB, 2012 .

Textos de Picasso

- INGLADA, Rafael (ed.), *Pablo Ruiz Picasso. Textos Españoles (1894-1968)*. Málaga, BAMC, 2006.
- JAQUES, J., Una selecció dels textos de Picasso seran proposats durant el curs segons la traducció de la professora responsable de l'assignatura
- MICHAËL, A., *Picasso Poèmes*. Ed. Le Cherche Midi, París, 2005. Trad. Cast. de Anna Nuño. Barcelona Editorial, 2008.**

Altres textos escollits sobre Picasso

A principi de curs es facilitarà una bibliografia general de Picasso focalitzada des dels treballs proposats pels alumnes.

Webs

www.museupicasso.bcn.cat

www.museepicassoparis.fr

www.museupicassomalaga.org

www.fundacionpicasso.malaga.eu (casa natal)

www.antibes-juanlespins.com

<https://picasso.shsu.edu> (on line Picasso Project)

[www.wikiart.org>pablo-picasso](http://www.wikiart.org/pablo-picasso)

www.centrepompidou.fr

www.moma.org

www.metmuseum.org

YouTubes

BioPicassofull : https://www.youtube.com/watch?v=BexQvmz-nso&list=PLEEvsPg2ikrbDH8Ue16qS_-ROCTeWceP4&index=4

How to understand Picasso (NIGHT FISHING) :

https://www.youtube.com/watch?v=_HGWIHQO1xQ&list=PLEEvsPg2ikrbDH8Ue16qS_-ROCTeWceP4&index=1

Lookig for Picasso :

https://www.youtube.com/watch?v=E4yqFDvYPUM&list=PLEEvsPg2ikrbDH8Ue16qS_-ROCTeWceP4&index=2

The Secret life Of Pablo Picasso---SCULPTURE PAINTING & LOVE Full

Documentary :

https://www.youtube.com/watch?v=ytOtPiOOVcQ&index=3&list=PLEEvsPg2ikrbDH8Ue16qS_-ROCTeWceP4

13 Journées Dans La Vie De Picasso Documentaire Archives By Dr PSYS3B :

https://www.youtube.com/watch?v=DpdmsKRCi4c&index=8&list=PLEEvsPg2ikrbDH8Ue16qS_-ROCTeWceP4